

УДК 519.8

М. Ф. Венгер, студент

Науковий керівник: Н.М.Різник, канд.екон.наук

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ В УМОВАХ НЕВИЗНАЧЕНОСТІ

M.F. Wenger

N.M Riznyk, Ph.D, scientific supervisor

FEATURES OF DECISIONS IN CONDITIONS OF UNCERTAINTY

Успішним підприємствам необхідно вміти адаптуватись до різних умов, особливо тих, що часто змінюються. При цьому їм потрібно продовжувати стійкий розвиток, шукати нові підходи для управлінських рішень, які врахують всі фактори, спричинені впливом невизначеності.

Проаналізувавши сучасну систему економіки в Україні, можна дійти висновку, що вона піддається умовам невизначеності.

В процесі економічних відносин в ринкових формах господарювання, управлінські рішення тісно сполучені з ризиком. Невизначеність – це поняття, яке має зв'язок з ризиком, оскільки у підприємства, яке приймає будь-які управлінські рішення, завжди є невелика загроза втрати доходів, прибутку.

Ризик може призвести не тільки до негативного результату, а й до позитивного, оскільки це лише ймовірність, невпевненість у результаті. Тобто, коли підприємство розпочинає проект і йде на певні ризик, в нього є 2 варіанти розвитку подій: втрата деяких ресурсів, чи інший небажаний результат, або отримання у висновку більшого прибутку, ніж очікувалось.

З цього можна зрозуміти, що управлінське рішення в умовах невизначеності – це результат прогнозування, вибору альтернативи в умовах недостатнього володіння необхідною інформацією.

Для прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності використовують 2 підходи:

1. Відповідальна особа, у якої є право приймати рішення, цілком може використовувати власний досвід, щоб підтверджувати ймовірності стосовно пропозицій зовнішніх умов, з якими стикнеться його підприємство, а також для оцінки результату при стратегіях і планах на майбутнє. Це може призвести до умов ризику.

2. При високому рівні невизначеності, керівні особи вирішують не робити припущень, стосовно зовнішніх умов. У випадку застосування цього методу, є чотири категорії вирішення:

- Критерій рішення Вальда
- Альфа-критерій рішення Гурвіца
- Критерій рішення Севіджа
- Критерій рішення Лапласа.

Найцікавішою категорією для оцінки передбачуваних критерій вважають критерій Севіджа, оскільки він зосереджений на те, щоб мінімально жаліти про втрати і допустити лише розумний ризик з метою отримання вигоди. Його застосовують при стратегії захисту підприємства від незаплановано об'ємних витрат, щоб не допустити негативного результату.

В такій ситуації ризик – це відплата за недостатнє володіння потрібною інформацією.

Великий вплив на рівень невизначеності дає держава і її політика при визначенні пріоритетів. Адже визначення пріоритетів господарства залишає їх ризиків. Це враховується при встановленні програми розвитку державного господарства та цінової політики.

Отже, управлінське рішення – це результат аналізу, економічного обґрунтування, та вибору альтернатив в умовах недостатнього володіння потрібною інформацією, яке має 2 підходи, в одному з яких є 4 стратегії. Найадекватнішою вважається стратегія Севіджа, оскільки він пропонує розумний ризик. Проте попри всі наукові теорії, критерії, які нам вже відомі, процес прийняття управлінських рішень в умовах невизначеності продовжуватиме бути предметом подальших досліджень.

Література:

1. Сірік І.П . Управління ризиками в процесі прийняття управлінських рішень. Агросвіт. № 13-14, 2011, С. 72 – 76. URL: http://www.agrosvit.info/pdf/13-14_2011/18.pdf.